

RIIHIMÄEN KAUPUNGIN
PERUSOPETUSLAIN MUKAISEN
KOULULAISTEN ILTAPÄIVÄTOIMINNAN
TOIMINTASUUNNITELMA
1.8.2011 – 31.7.2012

Hyväksytty koulutuslautakunnan kokouksessa

KOULULAISTEN AAMU- JA ILTAPÄIVÄTOIMINTA

SISÄLLYSLUETTELO	S. 1
1. LAKISÄÄTEINEN AAMU- JA ILTAPÄIVÄTOIMINTA	2
2. TOIMINNAN TAVOITE	3
3. TOIMINNAN JÄRJESTÄMISEN PERIAATTEET	4
3.1. Toiminnan koordinointi	4
3.2. Toiminnan laajuus ja ryhmäko	4
3.3. Toiminta-aika	5
3.4. Asiakasmaksut	5
3.5. Hakumenettely	6
3.6. Henkilökunta	6 - 7
3.7. Välipala	7
3.8. Tapaturmavakuutukset	7
3.9. Yhteistyö	8
3.10. Toimintaympäristö ja turvallisuus	8
3.11. Jos lasta ei haeta kotiin	8
4. TOIMINTASUUNNITELMAT	9
5. SEURANTA, ARVIOINTI JA TILASTOT	9

1. LAKISÄÄTEINEN ILTAPÄIVÄTOIMINTA

Tasavallan presidentti vahvisti aamu- ja iltapäivätoimintaan liittyvät lainmuutokset 19.12.2003. Lainmuutoksen perusteella toiminnan perusteista, tavoitteista ja toimintaperiaatteista säädetään perusopetuslaissa (laki perusopetuslain muuttamisesta 1136/2003).

Toimintaan myönnettävästä rahoituksesta säädetään opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetussa laissa (laki opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain muuttamisesta 1137/2003).

Lisäksi lapsiryhmien ohjaajien rikostaustan selvittämisestä säädetään lasten kanssa työskentelevien rikostaustan selvittämisestä annetussa laissa (laki lasten kanssa työskentelevien rikostaustan selvittämisestä annetun lain muuttamisesta 1138/2003).

Valtioneuvosto on antanut aamu- ja iltapäivätoiminnan ohjaajien kelpoisuuksia koskevan asetuksen 19.2.2004 (valtioneuvoston asetus opetustoimen henkilöstön kelpoisuusvaatimuksista annetun asetuksen muuttamisesta). Opetushallitus on vahvistanut 27.2.2004 valtakunnalliset aamu- ja iltapäivätoiminnan perusteet.

Laki perusopetuslain muuttamisesta (1136/2003) astui voimaan 1.8.2004. Kunta voi järjestää itse tai hankkia tämän lain mukaista aamu- ja iltapäivätoimintaa. Toiminnan kohderyhmänä on kunnassa toimivien koulujen ensimmäisen ja toisen vuosiluokan oppilaat sekä lisäksi 3.- 9.lk erityisopetukseen otetut ja siirretyt oppilaat (POL 17§:n 1 mom). Tarjottava määrä voi vaihdella eri kohderyhmien kesken. Kunta päättää vuosittain kuinka monelle oppilaalle ja missä laajuudessa toimintaa järjestetään kullekin toiminnan piiriin kuuluvalle oppilasryhmälle. Oppilaalla ei ole subjektiivista oikeutta päästä iltapäivätoimintaan.

2. TOIMINNAN TAVOITTEET

Iltapäivätoiminnan yleisenä tavoitteena on tukea lapsen kokonaisvaltaista hyvinvointia ja terveyttä sekä luoda pohja hyvälle kasvulle. Tämä tavoite velvoittaa kaikkia aamu- ja iltapäivätoiminnan järjestämisessä ja toteuttamisessa mukana olevia.

2.1. Tukea lapsen kokonaisvaltaista kehitystä ja kasvua tukemalla kodin ja koulun kasvatustyötä

Aamu- ja iltapäivätoiminnan tavoitteena on tukea kodin ja koulun yhteistyötä. Kodin, koulun ja ohjaajien välisen yhteistyön on tarkoitus jäsentyä luontevaksi osaksi aamu- ja iltapäivätoimintaa. Toiminnan kehitys lähtee lapsen ja perheen tarpeista. Koteja kannustetaan osallistumaan yhteistyöhön ja edistetään huoltajien aktiivista roolia.

2.2. Turvallisen ja virikkeellisen iltapäivän luominen

Lapsella tulee olla mahdollisuus osallistua turvalliseen, monipuoliseen ja virkistävään vapaa-ajan toimintaan unohtamatta lepoa mahdollisimman rauhallisessa ympäristössä. Ammattitaitoinen ja tehtävään soveltuva henkilöstö luovat oman osansa turvallisuuden tunteesta.

2.3. Lapsen hyvinvoinnin, tunne-elämän ja sosiaalisen kehityksen tukeminen

On tärkeää, että jokainen lapsi kokee olevansa arvostettu ja hyväksytty. Lapsen rohkaisu ja kannustaminen tukevat itsetunnon kehitystä ja samalla lapset oppivat luottamaan omiin taitoihinsa. Yhdessä toimimalla opitaan sosiaalisessa vuorovaikutuksessa tarvittavia taitoja. Lapsia ohjataan tunnistamaan erilaisia tunteita ja säätelemään omaa toimintaansa. Maittava välipala ja ympäristön viihtyisyys lisäävät hyvinvoinnin kokemusta.

2.4. Osallisuuden, yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon edistäminen

Toiminta toteutetaan niin, että se lisää lasten onnistumisen kokemuksia ja osallisuutta. On tärkeää, että lapset tulevat kuulluksi toiminnassa ja voivat osallistua sen suunnitteluun ja toteuttamiseen. Kaikkia lapsia kohdellaan tasavertaisesti. Huomiota kiinnitetään erityistä tukea tarvitsevien lasten osallistumisen edistämiseen. Tavoitteena on, että jokainen lapsi saa oman kehitystasonsa ja tarpeidensa mukaista tukea ja ohjausta.

2.5. Liikuntaharrastuksen lisääminen

Suunnitelmallisen iltapäivätoiminnan tavoitteena on saada lapset liikumaan ja ulkoilemaan ohjattuna tai omaehtoisesti vähintään tunnin päivässä. Näin saataisiin liikunta luontevaksi osaksi lapsen päivää ja siitä jäisi tapa tulevillekin vuosille.

3. TOIMINNAN JÄRJESTÄMISEN PERIAATTEET

Riihimäen kaupungin koululaisten iltapäivätoiminnan toimintasuunnitelman pohjana on opetushallituksen 27.2.2004 vahvistama aamu- ja iltapäivätoiminnan perusteet. Toimintasuunnitelma vahvistetaan vuosittain koulutuslautakunnassa ja siihen tehdään tarvittavat muutokset.

3.1. Toiminnan koordinointi

Koordinaattorin tehtäviin kuuluu mm. lainsäädännön edellyttämien toimenpiteiden valmistelu ja seuranta, palvelujen luominen yhdenmukaisiksi koko kaupungin alueella, tiedottaminen sekä toimintasuunnitelman päivittäminen. Hänen tehtävänä on myös järjestää ohjaajille täydennyskoulutusta sekä organisoida keväällä seuraavan lukuvuoden hakuprosessi.

Opetushallitus on asettanut aamu- ja iltapäivätoiminnan alueelliset kehittämisverkostot. Valtakunnallinen kehittämisverkosto muodostuu 15 alueellisesta verkostosta. Alueellisen kehittämisverkoston tavoitteena on aamu- ja iltapäivätoiminnan alueellisen verkostotyön kehittäminen ja paikallisen ohjauksen tukeminen sekä toiminnan laadun kehittäminen. Alueellisen kehittämisverkoston yhteyshenkilön tehtävänä on verkostotapaamisten järjestäminen, toiminnasta tiedottaminen, alueen koulutustarpeiden kartoitus ja oman alueen toiminnan kehittäminen.

Opetushallitus tukee verkoston toimintaa järjestämällä koulutusta ja yhteyshenkilöiden tapaamisia ja osallistumalla mahdollisuuksien mukaan verkostotyöskentelyyn. Riihimäki kuuluu Kanta- ja Päijät-Hämeen alueverkostoon. Yhteyshenkilönä toimii Hollolan kunnan iltapäivätoiminnan koordinaattori Merja Keski-Vali.

3.2. Toiminnan laajuus ja ryhmäkoko

Riihimäen kaupunki on aloittanut lakisääteisen aamu- ja iltapäivätoiminnan järjestämisen syksyllä 2004. Toiminnan kohderyhmä on kunnassa toimivien koulujen 1. ja 2. vuosiluokan oppilaat, 3. – 5.vuosiluokkien oppilaat, joille on tehty erityisen tuen päätös sekä harjaantumislukien oppilaat, lukuun ottamatta oppilaita, joille iltapäivätoimintaa järjestetään erityishuoltolain nojalla (POL 17 §:n). Lukuvuonna 2011 – 2012 toimintaa järjestetään kaikilla alakouluilla. Toiminta järjestetään ryhmätoimintana, johon oppilaat valitaan hakemusten perusteella kohdassa 3.5. Hakumenettely esitetyin valintaperustein. Kaksisarjaisilla kouluilla ryhmiä on kolme ja yksisarjaisilla kouluilla kaksi. Ryhmäkoko yhtä ohjaajaa kohden on 15 lasta. Erityisen tuen päätöksellä paikan saaneet, joilla oppilashuollon suositus, lasketaan kahden paikalle. Harjaantumislukien ryhmäkoko on neljä lasta ohjaajaa kohden. Vaikeasti kehitysvammaisten ryhmässä suhde on vieläkin pienempi.

3.3. Toiminta-aika

Lakisääteisen toiminnan laajuus on 570 tai 760 tuntia koulun lukuvuoden aikana.

Toimintaa järjestetään arkikoulupäivinä, ei lauantaisin. Vanhemmilla on mahdollisuus valita **kahdesta toiminta-aika vaihtoehdosta**.

1. Lapsi on mukana toiminnassa koulun päättymisestä klo 16.00 saakka tai

2. toiminta-aika on koulun päättymisestä klo 17.00 saakka.

Koulutoimi järjestää 0. – 2. harjaantumisloukkien oppilaille toimintaa samoilla periaatteilla kuin yleisopetuksessa oleville, paitsi heille, joille iltapäivätoimintaa järjestetään erityishuoltolain nojalla. Tällöin iltapäivähoidon järjestää perusturvatoimi. Perusturvatoimen järjestämä 3. – 9. luokkien harjaantumisoppilaiden iltapäivätoiminta päättyy päivittäin klo 16.00.

3.4. Asiakasmaksut

Iltapäivätoiminnasta peritään kuukausimaksu. Maksuihin voidaan myöntää alennusta.

Lain mukaan kuukausimaksu voi olla enintään 60 euroa / 3 tuntia / pv. Ylimeneviltä tunneilta kunta voi laskuttaa haluamansa summan.

Kuukausimaksu on **100 euroa** oppilaan osallistuessa toimintaan joka päivä koulun päättymisestä klo 17.00 saakka ja **80 euroa** oppilaan osallistuessa klo 16.00 saakka.

Elokuulta peritään puolen kuun maksu, jos paikkaa ei ole peruttu ennen toiminnan alkua tai ilmoitettu vastaanotettavaksi myöhemmin.

Syyskuulta laskutetaan asiakasmaksuista määrättyllä tavalla, mikäli paikkaa ei ole ilmoitettu vastaanotettavaksi myöhemmin.

Paikkaa, jota on haettu kesken lukukauden, laskutetaan aloittamiskuukaudelta ensimmäisestä mukanaolopäivästä alkaen.

Kesäkuulle ajoittuvista päivistä peritään kuukausimaksusta määrättyvä päivämaksu.

Mikäli huoltaja jättää maksamatta iltapäivätoiminnasta koituvat laskut kahden kuukauden ajalta, ilmoitetaan hänelle maksuvapautusvaihtoehdosta, kehoitetaan maksamaan erääntyneet laskut tai pyydetään perumaan iltapäivätoimintapaikka.

Jos oppilas on sairauden vuoksi pois yli 10 toimintapäivää kalenterikuukauden aikana, maksusta peritään puolet (lääkärintodistus).

Jos oppilas on sairauden vuoksi pois kaikki kalenterikuukauden päivät, ei maksua peritä lainkaan (lääkärintodistus).

Jos oppilas on muun kuin sairauden vuoksi pois kaikki kalenterikuukauden päivät, maksusta peritään vain puolet.

Irtisanoutumiskuukaudelta, mikäli paikkaa on käytetty päiväkin, peritään normaali kuukausimaksu.

Maksusta on mahdollista saada vapautusta mikäli perheen taloudelliset, huollolliset tai sosiaaliset näkökohdat huomioon ottaen siihen on syytä. Maksuvapautusta haetaan erillisellä lomakkeella.

Maksu- ja maksuvapautuspäätökset tekee iltapäivätoiminnan koordinaattori.

Iltapäivätoimintapaikat myönnetään koko lukuvuodeksi, jollei hakemuksessa muuta ole ilmoitettu.

3.5. Hakumenettely

Valintaperusteet iltapäivätoimintapaikkoja täytettäessä:

1. 1. luokan oppilaat, joille tehty erityisen tuen päätös
2. 1.luokan yleisopetuksen oppilaat
3. 2.luokan oppilaat, joille tehty erityisen tuen päätös tai suositus iltapäivätoimintapaikasta oppilashuollollisin perustein
4. 2.luokan oppilaat
5. 3. – 5.luokkien oppilaat, joilla on erityisen tuen päätös tai suositus iltapäivätoimintapaikasta oppilashuollollisin perustein

Mikäli saapuneita hakemuksia on enemmän kuin tarjottuja paikkoja, suoritetaan arvonta yllämainittua järjestystä noudattaen. Jos esimerkiksi 1. – 2.luokan sekä 2.luokan oppilaiden, joille on tehty erityisen tuen päätös, jälkeen kaikille halukkaille yleisopetuksen 2.luokan oppilaille ei ole tarjota iltapäivätoimintapaikkaa, suoritetaan 2.luokan oppilaiden kesken arvonta jäljelle jääneistä paikoista. Ilman paikkaa jääneet oppilaat arvotaan sen jälkeen varapaikoille valintaperusteiden mukaisessa järjestyksessä. Hakuajan jälkeen saapuneet hakemukset sijoitetaan oman valintaperusteiden mukaisen ryhmänsä viimeiseksi. Arvonnasta vastaa kaksi koulutuspalvelukeskuksen edustajaa.

1.luokkalaiset hakevat iltapäivätoimintapaikkaa palauttamalla hakulomakkeen kouluun ilmoittautumisen yhteydessä tai Riihimäen kaupungin kotisivuilla olevalla sähköisellä lomakkeella maaliskuun 15 päivään mennessä.

2.luokkalaisten hakemukset palautetaan oman koulun ip-ohjaajalle tai Riihimäen kaupungin kotisivuilla olevalla sähköisellä lomakkeella maaliskuun 15 päivään mennessä.

Yhtenäiset hakulomakkeet jaetaan tuleville 1.luokan oppilaille esiopetuspaikasta. Tuleville 2.luokan oppilaille hakemukset jaetaan opettajien välityksellä. Lomakkeita on saatavilla myös Riihimäen kaupungin kotisivuilta.

Koulutuspalvelukeskuksessa tehtävät iltapäivätoimintapaikkapäätökset lähetetään huoltajille toukokuun aikana.

Paikkapäätöksen tehnyt viranhaltija voi muuttaa iltapäivätoiminnan järjestämispaikkaa määrääjäksi, mikäli lapsen käytös sitä edellyttää. Huoltajan tulee ilmoittaa kahden viikon sisällä paikkapäätöksen saatuaan koulutuspalvelukeskukseen, mikäli iltapäivätoimintapaikkaa ei oteta vastaan lukukaudelle 2011 – 2012.

Huoltaja ilmoittaa paikkapäätöksen mukana lähetettävällä yhteystietolomakkeella ajat, jolloin oppilas on mukana toiminnassa. Huoltaja voi irtisanoa paikan kirjallisesti lopettamista edeltävänä kuukautena.

3.6. Henkilökunta

Laki lasten kanssa työskentelevien rikostaustan selvittämisestä

annetun lain muuttamisesta astui voimaan 1.4.2004. Työnantajan velvoitteisiin kuuluu tarkistaa henkilön rikosrekisteri ennen työsuhteen alkamista.

Valtioneuvoston asetuksessa (115/2004) säädetään perusopetuslain 8a luvussa tarkoitetun aamu- ja iltapäivätoiminnan ohjaajan kelpoisuusvaatimuksista. Aamu- ja iltapäivätoiminnassa ohjaajana on kelpoinen henkilö, 1) joka on suorittanut tehtävään soveltuvan korkeakoulututkinnon, opintoasteisen tutkinnon, ammatillisen perustutkinnon, ammattitutkinnon tai erikoisammattitutkinnon ja jolla on koulutuksen yhteydessä hankittu tai kokemuksella osoitettu taito toimia lapsiryhmän ohjaajana taikka 2) jolla on kelpoisuus antaa luokanopetusta, esiopetusta, erityisopetusta tai aineenopetusta tai toimia oppilaanohjaajana.

Kaikilla ryhmän ohjaajilla on oltava, asetuksen mukainen kelpoisuus ja kaikkien on oltava alalle soveltuvia. Riihimäellä koulutetun henkilökunnan työpareina toimii työllistettyjä, oppisopimusopiskelijoita ja harjoittelijoita.

Henkilöstöltä edellytetään sitoutuneisuutta, herkkyyttä ja kykyä reagoida lapsen tunteisiin ja tarpeisiin. Ryhmän ohjaaminen edellyttää suunnitelmallista työtettä sekä kykyä toimia itsenäisesti ryhmän vastuullisena aikuisena. Luonteva yhteistyö koulun henkilökunnan, oppilashuollon ja vanhempien kanssa luovat pohjaa vakiintuneelle iltapäivätoiminnalle. Virikkeellisen toiminnan järjestäminen vaatii suunnitelmista etukäteen, joten ohjaajille on järjestettävä vähintään tunnin mittainen yhteinen suunnittelu-aika viikossa.

Ennen koulun alkua on henkilökunnalla yksi suunnittelupäivä. Poikkeuksellisia toimintapäiviä, esim. koulutuspäiviä, voi lukuvuoden aikana olla 1 – 2, jolloin iltapäivätoimintaa ei järjestetä. Täydennyskoulutusta ohjaajille pyritään järjestämään pari kertaa vuodessa toiveiden mukaan.

Uusien ohjaajien perehdytyksen hoitaa kyseisen koulun henkilökunta.

3.7. Välipala

Iltapäivätoimintaan osallistuvalla lapsella on tarjottava välipala, joka sisältyy kuukausimaksuun. Riihimäellä monipuolisen välipalan valmistaa Telluskeittiö ja se on sama kaikissa toimipisteissä. Välipalalista on luettavissa Riihimäen kaupungin kotisivulta.

3.8. Tapaturmavakuutus

Riihimäen kaupungin koululaiset kuuluvat Vakuutusyhtiö IF:n tapaturmavakuutuksen piiriin. Vakuutus on voimassa oppilaan osallistuessa iltapäivätoimintaan sekä kotimatkoilla.

3.9. Yhteistyö

Perheiden ja ohjaajien yhteistyöllä pyritään muodostamaan yhteisvastuullinen kasvatuskumppanuus, jossa korostuu huolenpito ja mielenkiinto lapsen arjesta. Myös opettajat ja oppilashuolto ovat avainase-

massa toimittaessa yhteistyössä lapsen parhaaksi. Koska iltapäivätoiminnan ohjaaja viettää lapsen kanssa noin puolet lapsen koulussa olo ajasta, voi ohjaaja osallistua oppilaan tehostettuun tukeen kuuluvan oppimissuunnitelman tai erityiseen tukeen kuuluvan henkilökohtaisen opetuksen järjestämistä koskevan suunnitelman (HOJKS) laadintaan huoltajan luvalla.

Toiminnan sisällöstä tiedotetaan vanhemmille kerran kuussa ja käydään tavattaessa keskusteluja. Vanhempien kanssa sovitaan yhteisiä käytänteistä ja toimintasäännöistä. Iltapäivätoiminnassa noudatetaan koulun sääntöjä.

Perheiden kanssa sovitaan yhteystietolomakkeessa heti toiminnan alussa milloin lapsi on paikalla, kuka saa hakea ja voiko lapsi lähteä yksin. Poikkeuksellisista päivistä tiedotetaan vanhemmille riittävän ajoissa.

Opettajien ja ohjaajien välinen yhteistyö tuo yhteisvastuuta lapsista ja luo pohjan kohdata eteen tulevia ongelmatilanteita.

Toiminnan suunnittelussa tulee olla yhteistyössä koulun ja kotien kanssa.

3.10. Toimintaympäristö ja turvallisuus

Toimintaympäristön tulee olla turvallinen ja tukea toiminnalle asetettujen tavoitteiden saavuttamista.

Turvallisuutta lisää esimerkiksi toimitilojen siisteydestä ja järjestyksestä huolehtiminen. Erilaiset toimintamallit ja niiden noudattaminen luovat myös turvallisuutta. Ohjaajat on perehdytettävä myös toimipistekohtaisiin pelastus- ja turvallisuussuunnitelmiin.

3.11. Jos lasta ei haeta kotiin

Mikäli lasta ei haeta määräaikaan mennessä iltapäivätoiminnasta kotiin, yritetään huoltajaan saada yhteys puhelimitse.

Jos huoltajaa tai hänen ilmoittamaansa hakijaa ei tavoiteta tai lasta ei voida luovuttaa hakijalle esimerkiksi sellaisessa tilanteessa, jossa hakija on päihteiden vaikutuksen alaisena, hakijalla on lähestymiskielto tai valvotut tapaamiset, **varahoitopaikkana toimii Mäkikujan perhekoti** p.(019) 758 4277. Ennen yhteydenottoa Mäkikujalle soitetaan sosiaalitoimen päivystykseen p. 019 758 4200 ja kerrotaan tilanne.

Päivystykseen tai Mäkikujan perhekotiin soitetaan viimeistään klo 18.00 ja tiedotetaan tulossa olevasta lapsesta. Huoltajalle lähetetään tekstiviesti siitä, mistä lapsen voi hakea.

Lapsi viedään Mäkikujalle (Mäkikuja 25) varahoitoon taksilla tai kävelen. Asiasta tiedotetaan aina lähiesimiehelle. Mäkikujan henkilökunta yrittää jatkossa saada huoltajiin yhteyden. Jos kyseessä on lastensuojelutapaus, sovitaan perhekodin kanssa kuka tekee ilmoituksen eteenpäin. Lastensuojelulaki velvoittaa ilmoituksen tekemään.

Iltapäivätoiminnalla on käytössään yhteystieto-lomake, josta otetaan kopio lapsen mukaan varahoitopaikkaan vietäväksi.

4. TOIMINTASUUNNITELMAT

Syksyllä ja keväällä iltapäivätoiminnan koordinaattori ja ohjaajat laativat koko kaupungin iltapäivätoimintaa koskevan kausisuunnitelman. Sen pohjalta jokainen toimipiste tekee oman kuukausisuunnitelmansa, joka toimitetaan etukäteen koordinaattorille. Ohjaajat tekevät myös erilaisia tuokiosuunnitelmia, jotka jaetaan toimipisteestä toiseen.

5. SEURANTA, ARVIOINTI JA TILASTOT

Ohjaajien lähettämien kuukausisuunnitelmien pohjalta koordinaattori seuraa toiminnan yhdenmukaisuutta. Edellisen kuukauden arviointi tehdään toimipisteittäin ennen seuraavan kuukauden suunnittelua. Vanhemmille ja lapsille tehdään palautekysely lukuvuoden päätteeksi. Vuosittain vastataan opetusministeriön kyselyihin. Lasten käyntikerroista pidetään kirjaa ja tilastoja tehdään osallistumisprosentteista, käyttötunneista ja lapsiluvun muutoksista.